

ANALIZA EFICIENȚEI ECONOMICE A UTILIZĂRII RESURSELOR MATERIALE

Vitalie Ignat, dr., conf. univ.

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

INTRODUCERE

În cadrul sectorului de evidență nominalizat se formează un șir de indicatori financiari care servesc drept bază pentru determinarea obligațiilor fiscale, luarea deciziilor manageriale și economice. În exactitatea și oportunitatea calculului acestor indicatori sunt cointeresate toate categoriile de utilizatori ai rapoartelor financiare.

Informațiile contabile despre stocurile de mărfuri și materiale au o deosebită valoare și la nivel macroeconomic. Ele contribuie la soluționarea celor mai diverse probleme cum ar fi: crearea unui mediu de afaceri favorabil pentru atragerea investițiilor străine; estimarea performanțelor întreprinderilor în onoarea obligațiilor față de stat și partenerii de afaceri; dezvoltarea sectorului public prin majorarea veniturilor bugetare datorită colectării impozitelor, taxelor și altor plăți calculate în baza datelor contabile; monitorizarea și exercitarea controlului asupra întreprinderilor cu proprietate de stat; combaterea tranzacțiilor ilegale; asigurarea la nivel internațional a comparabilității indicatorilor macroeconomici etc.

Societatea omenească, pe parcursul existenței și dezvoltării sale, a tins să studieze diferite laturi ale ei. Sunt cunoscute multe laturi ale vieții sociale, însă din vechime apare problema asigurării cu bunuri materiale. Satisfacerea necesităților omenești a fost și rămâne baza activității economice. O cerință primară a existenței, asigurării și menținerii funcționale a procesului de producție la întreprinderi o reprezintă angajamentul de evidență strictă a operațiilor aferente stocurilor de materiale.

Trebuie de menționat faptul că materialele reprezintă active curente destinate fabricării produselor, prestării serviciilor, necesităților comerciale, administrative etc. ale întreprinderii. Acestea cuprind materiile prime, materialele de bază și auxiliare, semifabricatele cumpărate și articolele de completare, combustibilul, ambalajele, piesele de schimb, materialele de construcție și alte materiale. Un interes mare, pentru majoritatea agenților economici, reprezintă contabilitatea valorilor materiale reieșind din faptul că desfășurarea activității oricărui agent economic presupune acționarea unor mari diversități de valori

materiale, fără de care este imposibilă desfășurarea activității oricărei întreprinderi, atât agricolă cât și industrială.

1. ANALIZA SITUAȚIEI ECONOMICE GENERALE A RESURSELOR TEHNICO-MATERIALE ȘI APROVIZIONAREA CU RESURSE MATERIALE

Situația economică a resurselor tehnico-materiale privită în ansamblu său poate fi diagnosticată urmărindu – se corelat trei aspecte mai importante:

a) modificarea bazei tehnico-materiale, în total și pe cele două componente ale sale, în dinamică și comparativ cu prevederile;

b) abaterile intervenite în structura bazei tehnico – materiale pe cele două componente ale sale, în dinamică și comparativ cu prevederile;

c) variația nivelului eficienței economice a bazei tehnico – materiale, în dinamică și comparativ cu prevederile.

Cu trecerea anilor, iar uneori și față de prevederile dintr-un an dat, baza tehnico-materială ca dimensiune pe total și pe cele două componente ale sale – înregistrează o anumită variație potrivit cerințelor profilării și specializării raționale a întreprinderii respective, precum și dezvoltării intensive, cu un înalt randament și eficiență, a întregii producții agricole și neagricole.

Componenta bazei tehnico-materiale avînd în vedere cele două componente, ale sale mijloacele fixe și activele materiale, reprezintă ponderile aferente celor două categorii de mijloace în totalul valoric al bazei tehnico-materiale. Modificările care intervin într-o perioadă de timp dată în structura bazei tehnico-materiale, sunt determinate de ritmurile inegale de creștere (sau descreștere) aferente celor două grupe mari de mijloace, care înregistrează, practic, diferențieri importante generate în primul rînd de evoluția și caracteristicile procesului de modernizare din fiecare întreprindere agricolă.

Eficacitatea economică a utilizării bazei tehnico-materiale - care capătă o importanță

primordială în contextul cerințelor și exigențelor economiei de piață – exprimă raportul dintre efectul concretizat într-o serie de indicatori de sinteză ai întregii activități economico – financiare (veniturile totale din vânzări, veniturile din vânzarea produselor agricole, valoarea producției vândute, valoarea adăugată, profitul brut) și totalul valoric al mijloacelor fixe și active circulante, materiale de care a dispus entitatea respectivă – ca efort pentru obținerea acestui efect economico-financiar [2, p.464].

Conform surselor informaționale, cele trei aspecte menționate pot fi analizate printr-o dublă modalitate: (1) pe baza indicatorului „valoarea medie anuală a mijloacelor fixe și activelor circulante materiale” și (2) pe baza indicatorului „valoarea mijloacelor fixe și a activelor circulante materiale la începutul și sfârșitul anului”. Evident, prima modalitate, reflectând quantumul mediu al bazei tehnico-materiale de care a dispus unitatea pe întreg parcursul anului, surprinde în modul cel mai edificator evoluția acestei baze în timp. În schimb prin cea de-a doua modalitate, se poate cunoaște atât quantumul mijloacelor fixe și a activelor curente materiale ale întreprinderii într-un moment dat, cât și evoluția acestui quantum la sfârșitul anului față de începutul anului, respectiv baza tehnico-materială cu care își va începe întreprinderea activitatea economică în anul următor. Comparând cele două situații, se poate determina dacă la sfârșitul anului față de media anuală, s-a înregistrat o creștere a

potențialului tehnico-material al întreprinderii, precum și o modificare rațională în structura acestui potențial. În continuare vom efectua sintetizarea datelor necesare analizei situației economico-generale a bazei tehnico-materiale în S.R.L. „Regis-Agro” în tabelul 4.

După cum rezultă din calcule, mijloacele fixe au înregistrat o creștere esențială în anul 2015 față de anul 2014 cu 29,64 %, activele materiale la valoarea de intrare s-au majorat la fel cu 30,51 % ceea ce practic se echivalează cu o dezvoltare a bazei tehnico-materiale a întreprinderii S.R.L. „Regis-Agro” cu 30,08%.

Analiza dinamicii bazei tehnico-materiale efectuată la nivelul celor două componente ale sale, obține posibilități sporite de aprofundare, de explicare și apreciere a evoluției acesteia.

Deci, în ceea ce privește mijloacele fixe, dacă față anul precedent s-a realizat o creștere a acestor mijloace, înseamnă că în unitatea respectivă a fost necesară și posibilă o dezvoltare a bazei tehnice atât prin intrări de mijloace fixe chiar și înainte de termenul prevăzut, cât și prin ieșiri de mijloace fixe, dar mai târziu decât termenul determinat.

Posibilă situație poate fi determinată în mod corect numai în măsura în care se verifică în prealabil următoarele aspecte și anume:

-în cazul în care programul intrărilor și ieșirilor de mijloace fixe a fost temeinic fundamentat;

-în situația în care intrările de mijloace fixe înainte de termenul stabilit au corespuns

Tabelul 1. Sintetizarea datelor necesare analizei situației economice generale a bazei tehnico-materiale în S.R.L. „Regis-Agro”

Nr.	Indicatorul	Sb.	u/m	Anul				Abaterea (+,-)	
				2014		2015		în expresie absolută	în %
1.	Mijloace fixe	Mf	mii lei	2148,1	49,79	2784,7	49,62	+636,6	129,64
2.	Active materiale la valoarea de intrare	Mcm	mii lei	2166,4	50,21	2827,4	50,38	+661	130,51
3.	Baza tehnico-materială (rd. 1+2)	Btm	mii lei	4314,5	100	5612,1	100	+1297,6	130,8
4.	Venituri din vânzări	V	mii lei	3298,5	x	3926,9	x	+628,4	119,05
5.	Producția marfă	Pv	mii lei	3298,5	x	3926,9	x	+628,4	119,05
6.	Profitul brut	Pfb	mii lei	1224,7	x	1366,9	x	+142,2	111,61
7.	V_{100}/Btm (rd.4:3)	-	lei	76,45	x	69,97	x	-6,48	91,52
8.	Pv_{100} / Btm (rd.5:3)	-	lei	76,45	x	69,97	x	-6,48	91,52
9.	Pfb_{100} / Btm (rd.6:3)	-	lei	28,39	x	24,36	x	-4,03	85,8

necesităților și s-au datorat fie unei colaborări mai susținute între întreprindere și firma furnizoare, de asemenea mijloace, fie scurtării termenilor de imntrare în producție a noilor capacități ca urmare de asemenea a sprijinului acordat firmei constructoare de către întreprinderea respectivă sau ca urmare a unei mai bune oraganizări a activității de “construcție-montaj” în cazul executării unor lucrări în regie proprie;

- când ieșirile de mijloace fixe mai târziu decât termenul stabilit au fost de asemenea dictate de necesități și, totodată, au fost posibile datorită unei întreprinderi raționale a acestora, ceea ce practic a favorizat prelungirea duratei lor de funcționare normală.

Dinamica activelor materiale - cea de-a doua comonență a bazei tehnico-materiale a înregistrat o creștere, ritmul creșterii față de anul 2014 fiind pozitiv ca și cel aferent mijloacelor fixe.

Trebuie explicată și apreciată în strânsă corelație cu dinamica mijloacelor fixe activele materiale, însăși evoluția structurii bazei tehnico-materiale a exploatației. Deci, în cazul studiat, s-a produs o ușoară majorare a ponderii activelor circulante materiale, ponderea mijloacelor fixe diminuându-se corespunzător. Această situație se explică prin însuși decalajul dintre ritmurile de creștere ale celor două categorii de mijloace.

În linii generale, pentru aprecierea oricărei modificări intervenite în structura bazei tehnico-materiale, trebuie să se țină seama, pe de o parte, de cauzele dinamicii diferențiate a celor două categorii de mijloace, iar pe de altă parte, de evoluția procesului de profilare și specializare a exploatației respective, de strategia adoptată de către conducerea acestei unități în procesul realizării contractelor de producție încheiate cu diverși clienți, de măsurile întreprinse pentru creșterea rentabilității produselor și a întregii activități, de măsurile luate în vederea respectării protecției mediului etc.

Cu tot specificul său, modernizarea oricărei întreprinderi agricole, , este indisolubil legată de creșterea cantitativă și calitativă a mijloacelor fixe și circulante materiale care acționează, pe o cale sau alta, asupra pământului și a întregului efectiv de animale. Ca atare, așa cum s-a mai subliniat, cu toate că între dinamica bazei tehnico-materiale și dinamica producției agricole nu există o legătură absolut directă și cu caracter de proporționalitate, nu se poate face totuși abstracție de rolul mereu crescând pe care-l are dezvoltarea bazei tehnico-materiale în sporirea deosebită, cantitativă și calitativă, a producției agricole.

În S.R.L. ”Regis-Agro” conform datelor înscrise în tabelul 4 indicatorii de eficiență a utilizării bazei

tehnico-materiale au înregistrat, în anul 2015 o reducere substanțială pe toate pozițiile. Acest fapt este condiționat de majorarea valorii mijloacelor fixe și a activelor materiale la valoarea de intrare, care de fapt atestă o serie de performanțe manageriale în această direcție, cum ar fi:

- s-a pus un accent mai mare pe latura intensivă a utilizării bazei tehnico-materiale;

- s-a urmărit cu mai multă rigurozitate obținerea unor produse cu calitățile cerute de clienți, fiind astfel posibilă și încasarea unor prețuri mai avantajoase;

- a fost avută în vedere, cu precădere, rentabilitatea produselor, în care scop s-a acordat mai multă atenție raționalizării unor cheltuieli de producție etc.

Complicarea analizei eficienței economice a utilizării bazei tehnico-materiale este posibilă prin efectuarea unei analize de tip factorial, la nivelul fiecărui indicator de eficiență din cei patru consemnați în tabelul anterior (4).

Reieșind din caracterul sintetic al acestor indicatori – al căror nivel este determinat de un întreg sistem de factori (cei doi, eforul și efectul, ca factori direcți, precum și de un întreg sistem de factori indirecți), această analiză permite o aprofundare „În trepte” a situației, relevându-se astfel cu mai multă claritate atât strategia adoptată de exploatație în această privință, cât și domeniile unde eventual „lucrurile” nu au decurs favorabil sau pe măsura posibilităților create.

Cuantificarea acțiunii diverșilor factori direcți și indirecți asupra indicatorului de eficiență menționat (și în general, asupra oricărui indicator de eficiență din cei patru consemnați în tabelul 4) se face cu ajutorul metodei substituirilor în lanț [2, p.470]

Asigurarea totală și aprovizionarea integrală și oportună a întreprinderii cu materii prime și resurse materiale necesare influențează direct atât activitățile desfășurate, cât și rezultatele acestor activități. Desfășurarea normală a procesului de aprovizionare a întreprinderii cu resurse materiale nu poate fi realizată fără un program (plan) de aprovizionare care să prevadă asigurarea necesară respectivă în mod ritmic și operativ cel puțin pentru un an. De modul în care se derulează procesul de aprovizionare depinde constituirea rezervelor pentru materii prime și materiale, precum ritmicitatea producției.

Cercetarea procesului de asigurare și aprovizionare poate fi structurată pe mai multe segmente, cum ar fi:

- îndestularea necesarului de aprovizionare cu contracte corespunzătoare încheiate cu întreprinderea și furnizorii;

- îndeplinirea programului de aprovizionare a întreprinderii în total și pe principalele resurse materiale;

- aprovizionarea necesarului de materii prime și resurse materiale pentru producție din punct de vedere cantitativ, calitativ și termen.

Ca de obicei în orice unitate economică de producție mecanismul aprovizionării și asigurării cu resurse materiale trebuie să funcționeze ireproșabil.

Tabelul 2. Aprecierea generală a S.R.L. „Regis-Agro”, planul de aprovizionare a întreprinderii cu resurse materiale.

Tipurile de material	Anul		Abaterea absolută (+/-)	% îndeplinirii planului de aprovizionare
	2014	2015		
A	1	2	3=2-1	4=(2:1)*100
Materiale – total	409474	518081	+108607	126,52
Materii prime și materiale de bază	250	313	+63	125,2
Combustibil	152972	193569	+40597	126,54
Piese de schimb	16122	20423	+4301	126,68
Alte materiale	217390	275026	+57636	126,51
Materiale de construcție	22740	28750	+6010	126,43
Materiale cu destinație agricolă	-	-	-	-

În urma calculelor efectuate mai sus, observăm că planul de aprovizionare cu resurse se află într-o creștere semnificativă, care constituie 26,52% în anul 2015 față de anul 2014. O altă creștere se observă la materiale de construcție, care are o creștere cu 26,43%, piese de schimb și materiale de bază respectiv cu 26,68 și 25,2% în anul 2015 față de anul 2014.

Concomitent se observă în S.R.L. „Regis-Agro” că materialele cu destinație agricolă complet lipsesc.

Analizând toate datele am observat că planul de aprovizionare este într-o stare satisfăcătoare. Se apreciază aprovizionarea întreprinderii cu materiale conform contractelor încheiate cu furnizorii.

2. ANALIZA ECONOMICĂ A STOCURILOR DE MATERIALE

Continuitatea procesului de producție impune existența justificativă a stocurilor de materiale atât la început, cât și la finele perioadei de gestiune. Orice unitate economică de producție trebuie să fundamenteze de sine stătător necesarul în aceste stocuri și reconstituirea lor pe o perioadă durabilă,

Orice abatere afectează desfășurarea normală a procesului de producție și declanșează dereglări intersismice în lanț [1, p.78]

Analiza asigurării și aprovizionării entității se începe cu aprecierea generală a planului de aprovizionare a întreprinderii cu diferite feluri de materiale pe parcursul perioadei de gestiune. În acest scop se folosește tabelul 2.

ținând cont de tendința modificării activităților desfășurate [1, p.80]

Stocurile reprezintă cantitățile fizice de materiale, produse sau mărfuri necesare fiecărei faze a ciclului de exploatare (aprovizionare, producție, desfacere), pentru a asigura desfășurarea continuă și ritmică a activelor de exploatare.

Caracterului continuu al producției (sau al desfacerilor), i se opune, din motive economice, caracterul discontinuu al aprovizionărilor.

Stocurile din punct de vedere financiar, reprezintă alocarea de capital ce nu poate fi recuperat pînă cînd aceste stocuri nu parcurg întregul ciclu de exploatare și sunt valorificate prin vînzarea și încasarea produselor, lucrărilor sau serviciilor realizate de întreprindere.

Stocul de producție reprezintă o cantitate de resurse, care este rezultatul unei cereri și al unei oferte, al unui mod de organizare a activității de asigurare materială și care trebuie să asigure consumul între două reaprovizionări; necesitatea existenței acestuia este determinată de:

- necoincidență în timp și spațiu a producției și consumului de resurse;
- existența anumitor incertitudini în ce privește asigurarea cu resurse și care fac necesară existența unor stocuri de resurse materiale, cum ar fi:

- stocurile de siguranță – pentru incertitudini în ce privește consumul, cantitățile livrate și timpul de livrare;

- stocurile speculative – pentru eliminarea unor influențe negative ale creșterii prețurilor etc;

- existența unor ritmuri diferite dintre producție (consum) și asigurarea [4, p.158].

De regulă, analiza stocurilor de materiale vizează mai multe aspecte:

Primul aspect se referă la evoluția stocurilor de materiale față de volumul producției fabricate sau venitul din vânzări. În acest context ritmul de majorare a indicatorilor de volum trebuie să depășească ritmul de majorare a stocurilor respective în unități valorice.

Al doilea aspect se referă la evoluția stocurilor de materiale față de nivelul considerabil al acestora (la nivelul programat, mediu sau maxim). Este de menționat că procesul real de formare a stocurilor de materiale și mișcarea lor pe parcursul perioadei de gestiune contribuie la apariția unor abateri obiective – subiective. Problema – cheia însă este, frecvența și limitele acestor abateri.

Al treilea aspect al analizei stocurilor de materiale se referă la examinarea gradului de imobilizare al acestora (în zile). În prealabil se recomandă gruparea tuturor stocurilor de materiale ale întreprinderii analizate în:

-stocuri normale;

-stocuri cu mișcare lentă;

-stocuri fără mișcare

-stocuri disponibile

Al patrulea aspect important al analizei stocurilor de materiale se referă la determinarea și examinarea rezervei în zile de fiecare fel de materiale concrete sau pe grupe de materiale necesare pentru desfășurarea tuturor activităților la întreprinderea analizată.

Această etapă a analizei poate fi efectuată atât în unități naturale cât și în unități valorice. Dacă apelăm la informația care reflectă componența și mișcarea stocurilor de materiale pe parcursul perioadei de gestiune în unități valorice, în cele mai dese cazuri se propune spre utilizare tabelul 3.

Din datele tabelului 3 rezultă că întreprinderea analizată poate asigura procesul de producție cu

Tabelul 3. Componența și mișcarea stocurilor de materiale pe parcursul anului 2015 în S.R.L. „Regis-Agro”, lei.

Denumirea materialului aflat în stoc	Sold la începutul perioadei de gestiune	Mișcarea		Sold la finele perioadei de gestiune	Sold final în zilele de consum
		Intrări	Ieșiri		
A	1	2	3	4=1+2-3	5=(4÷3)*360
1. Materii prime și materiale de bază	250	63	-	313	-
2.Semifabricate și articole de completare	-	-	-	-	-
3. Combustibili	152972	40597	-	193569	-
4.Ambalaje și materiale pentru ambalat	-	-	-	-	-
5. Piese de schimb	16122	4301	-	20423	-
6. Materiale de construcție	22740	6010	-	28750	-
7. Materiale cu destinație agricolă	-	-	-	-	-
8. Obiecte de mică valoare și scurtă durată la valoare de bilanț inclusiv:	22225	-	2783	19442	2515
-în stoc	22225	-	2783	19442	2515
-în funcție	-	-	-	-	-
9. Alte materiale	217390	57636	-	275026	-
10. Total materiale	409474	108607	-	518081	x

combustibil și piese de schimb, cât și materiale de construcție și obiecte de mică valoare și scurtă durată la fel materii prime și materiale de bază. Pe parcursul anului 2015 semifabricatele, articolele de completare, ambalajele, materialele pentru ambalat și materialele cu destinație agricolă au lipsit la întreprinderea S.R.L. „Regis-Agro”.

3. ANALIZA EFICIENȚEI UTILIZĂRII RESURSELOR MATERIALE ÎN BAZA INDICATORILOR GENERALIZATORI SINTETICI

Parte componentă a „bazei tehnico-materiale” a întreprinderii agricole, „resursele materiale” au prin specificul lor un rol deosebit de important în creșterea cantitativă și calitativă a producției agricole.

Din „resursele materiale” ale întreprinderii agricole, fac parte următoarele grupe de mijloace:

-materii prime, materiale combustibile, obiecte de inventar, baracamente;

- producția în curs de execuție;
- animale;
- ambalaje.

În legătură cu componența menționată a „bazei materiale”, se impune precizarea că în sfera de cuprindere a acesteia nu sunt incluse toate acele „elemente” considerate din punct de vedere contabil ca fiind „mijloace circulante materiale”. Potrivit „activului” din bilanțul contabil, „mijloacele circulante materiale” figurează la capitolul „stocuri” – cu o sferă mai largă de cuprindere decât „baza materială” – unde mai sunt înregistrate și alte mijloace circulante materiale care practic nu fac parte din „baza materială” propriu-zisă a exploatațiilor agricole, respective: semifabricate, produsele finite, produsele reziduale și mărfurile. Cercetarea economică a „resurselor materiale” are în esență ca obiect relevarea asigurării întreprinderii agricole cu întreaga gamă necesară de asemenea mijloace și a modului în care au fost utilizate acestea în procesul de producție, în vederea identificării rezervelor interne menite să contribuie la o îmbunătățire substanțială a acestui dublu proces.

În consecință, o filieră și o metodologie de analiză cu un caracter mai complex - dat fiind specificul situației întâlnite în agricultură – sunt necesare, pe de o parte, în ceea ce privește „materile prime și materiile consumabile” care fac obiectul unei aprovizionări și al unei utilizări relativ ritmice pe parcursul unui an, iar pe de altă parte, în

ceea ce privește „animalele” care prin rolul lor de mijloace de muncă și în același timp de obiecte ale muncii dobîndesc în cadrul „bazei materiale” un „statut” radical deosebit față de toate celelalte mijloace componente [2, p. 507].

Eficiența utilizării resurselor materiale se analizează după următorii indicatori:

1. Randamentul materialelor care ne arată câtă producție obține întreprinderea la fiecare leu de materiale consumate.

$R_m = VV, VPG, VPF/CM$ unde:

VV – venituri din vânzări;

VPG – valoarea producției globale;

VPF – valoarea producției fabricate;

CM – consumuri totale de materiale.

Creșterea în dinamică a indicatorilor nominalizați se apreciază pozitiv și se consideră un factor de progres.

2. Consumurile specifice de materiale se determină după formula:

$C_s = CM/VV, VPG, VPF \times 100\%$.

Acest indicator caracterizează necesarul de materiale pentru a produce un leu venituri din vânzări, producție globală sau fabricată. Consumurile specifice sunt elementul principal al costului producției deaceia fiecare unitate economică este cointereseată în reducerea lui [2, p.83].

Indicatorii eficienței utilizării resurselor materiale în S.R.L. „Regis-Agro” vor fi reflectați și calculați în tabelul 4. În baza calculului efectuate în tabelul 4 se evidențiază tendința de modificare în dinamică a eficienței materialelor consumate. Observăm că consumul specific de materiale s-a majorat în anul 2015 față de 2014 cu 6,29% care a influențat foarte mult rezultatul randamentului materialelor ce în dinamică înregistrează descreștere nesemnificativă ceea ce dă dovadă că veniturile din vânzări și valoarea materialelor consumate cresc în anul 2015 față de anul precedent 2014 corespunzător cu 19,05 și 26,52 %.

Factorii principali care modifică consumul specific de materiale sunt:

1. Variația structurii și randamentului producției fabricate.

2. Variația normei consumului de materiale pe unitate de produs.

3. Variația tarifelor la materialele consumate.

4. Variația prețurilor la producția finită.

Analiza eficienței utilizării materialelor poate fi efectuată și după indicatorii naturali de eficiență. Un astfel de indicator se considera coeficientul de utilizare a materialelor,

$$K = M_f / M_p \times 100$$

Tabelul 4. Analiza eficienței utilizării resurselor materiale în entitatea S.R.L. „Regis-Agro”, raionul Fălești.

Tipurile de material	Anul		Abaterea absolută (+/-)	Ritmul de creștere, %
	2014	2015		
A	1	2	3=2-1	4=(2:1)*100
1. Valoarea materialelor consumate (CM), lei	409474	518081	+108607	126,52
2. Venituri din vânzări (VV), lei	3298513	3926944	+628431	119,05
3. Consumul specific de materiale, (CM÷VPG)*100	12,41	13,19	+0,78	106,29
4. Randamentul resurselor material consumate (VV÷CM), lei	8,06	7,58	-0,48	94,04

unde:

M_f , M_p sunt cantitatea consumata efectiv și, respectiv, după plan.

Diferența dintre cantitatea cea efectivă și cea planificată reprezintă supraconsumul sau economisirea materialului la fabricarea produsului concret. Pentru a releva rezervele de majorare a gradului de utilizare a materialelor se utilizează relația:

$$R_m = (M_f + M_p) \times V_f,$$

unde:

V_f este volumul efectiv al produsului concret.

Aprofundând analiza sub acest aspect se va calcula influența factorilor legați de utilizarea materialelor concrete la fabricarea produsului concret. Acești factori sunt: stocul inițial de materiale; intrări de materiale; consumuri de materiale pe unitate de produs; stocul materialului la sfârșit de an;

Calculând influența factorilor legați de utilizarea resurselor materiale la devierea volumului producției fabricate se efectuează în 2 etape:

I. Se calculează modificarea volumului producției fabricate sub acțiunea următorilor factori: stoc la început de an; intrări de materiale; consumul specific de materiale; stoc final;

II. Se calculează influența factorilor generali de utilizare a materiei prime și materialelor la devierea volumului producției fabricate, acești factori sunt:

1. Consumul total de materiale; (CM)
2. Randamentul materialelor; (RM)

Legătura dintre VPF, cu acești factori se exprimă prin relația:

$$V_{PF} = C_M \times R_m.$$

În practica analitică calculul și aprecierea influenței factorilor privind aprovizionarea, asigurarea, utilizarea resurselor materiale asupra modificării volumului producției fabricate pot fi efectuate prin 2 metode:

I. Calculul și aprecierea factorilor de aprovizionare, asigurare și utilizare a unui material concret la fabricarea unui produs concret.

II. Calculul și aprecierea factorilor generalizatori sintetici privind asigurarea și utilizarea resurselor materiale la devierea volumului produselor fabricate.

Utilizarea formelor analizei eficienței utilizării materialelor sunt reflectate în tabelul 5.

În baza calculelor efectuate în tabelul 5 se evidențiază contribuția factorilor la modificarea veniturilor din vânzarea produselor agricole. Se relevă rezervele interne de majorare a acestuia pe viitor.

Veniturile din vânzarea produselor agricole în anul 2015 s-a majorat față de anul 2014 cu 628431 lei ce a dus la creșterea veniturilor din vânzarea produselor agricole sub influența consumului de materiale cu 875372,42 lei, însă reducerea randamentului resurselor materiale consumate cu 0,48 lei a condus la diminuarea veniturilor din vânzarea produselor agricole cu 248678,88 lei.

CONCLUZII

Cercetările efectuate ne demonstrează faptul că, întreprinderea S.R.L. „Regis-Agro” este o întreprindere de proporții mari, deoarece indicatorii principali care vizează mărirea întreprinderii depășește limitele medii stabilite. Veniturile din

Tabelul 5. Calculul influenței factorilor generali privind asigurarea și utilizarea resurselor materiale la devierea veniturilor din vânzarea produselor agricole din S.R.L. „Regis-Agro”, raionul Fălești.

Indicatorul	Anul		Abaterea (+,-)	Inclusiv sub influența:	
	2014	2015		ΔCM	ΔRm
A	1	2	3	4	5
Venituri din vânzarea produselor agricole (VV), lei	3298513	3926944	+628431	+875372,42	-248678,88
Consumul total de materiale (CM), lei	409474	518081	+108607	X	X
Randamentul resurselor material consummate (Rm), lei	8,06	7,58	-0,48	X	X

vânzări în anul 2015 față de anii 2013 și 2014 s-au majorat respectiv cu 28,98 și 19,05 %, astfel sporirea acestui indicator se apreciază pozitiv pentru activitatea întreprinderii pe viitor. Majorarea venitului din vânzări a condus la sporirea venitului total din vânzarea producției agricole în anul 2015 față de anii 2013 și 2014 corespunzător cu 29,73 și 19,85 % ceea ce se apreciază pozitiv pentru activitatea întreprinderii. Numărul mediu anual de lucrători ocupați în agricultură pe parcursul ultimilor 3 ani s-a majorat corespunzător cu 42,86 și 25 % în anul 2015 față de anii 2013 și 2014. Suprafața terenurilor agricole în total observăm că în anul 2015 comparativ cu anii 2013 și 2014 s-a majorat corespunzător cu 23,34 și 16,3 %. Se observă o majorare a valorii medii anuale a mijloacelor fixe de producție, care în anul 2015 a crescut față de anii 2013 și 2014 respectiv cu 79,18 și 5,53 %.

Din analiza prezentată, rezultă că în cadrul S.R.L. „Regis-Agro” ramura de bază este cultura plantelor. În special întreprinderea analizată este specializată în cultivarea cerealelor și a florii-soarelui, ponderea căroră în totalul veniturilor din vânzări în anul 2013 constituie 63,68%, iar în anul 2014 – 70,14%, astfel s-au majorat cu 6,46 puncte procentuale față de anul 2013, iar în anul 2015 comparativ cu anul 2014 venitul din vânzări obținut din vânzarea cerealelor și a florii-soarelui s-a majorat cu 24 puncte procentuale și a constituit 94,14% din veniturile din vânzări. Totodată entitatea a obținut 59,45 % venituri din vânzarea cerealelor Ceea ce se apreciază pozitiv pentru activitatea economico-financiară a entității cercetate.

Analiza rezultatelor financiare în cadrul S.R.L. „Regis-Agro” ne reflectă că mărirea indicatorilor activității economico-financiare în dinamică înregistrează fluctuații considerabile în perioada de analiză. Profitul brut în cadrul întreprinderii în anul 2015 față de anii 2013 și 2014 s-a majorat corespunzător cu 483,75 și 142,2 mii lei, iar profitul până la impozitare și profitul net s-au majorat în anul 2015 față de anul 2013 dar s-au diminuat față de anul 2014. Rentabilitatea mijloacelor de producție în anul 2015 față de anii 2013 și 2014 s-a diminuat corespunzător cu 6,28 și 1,36 puncte procentuale. Menționăm că rentabilitatea producției agricole în anul 2015 comparativ cu anul 2013 s-a majorat cu 12,54 puncte procentuale, dar s-a diminuat față de anul 2014 cu 5,66 puncte procentuale. Rentabilitatea economică, se caracterizează mărirea profitului până la impozitare la fiecare leu a patrimoniului întreprinderii, respectiv în anul 2015 s-a redus față de anii 2013 și 2014 respectiv cu 8,64 și 4,03 puncte procentuale. Rentabilitatea financiară care reflectă eficiența utilizării surselor proprii ale întreprinderii, respectiv în anul 2015 s-a redus față de anii 2013 și 2014 corespunzător cu 14,83 și 7,42 puncte procentuale.

După cum rezultă din calcule, mijloacele fixe au înregistrat o creștere esențială în anul 2015 față de anul 2014 cu 29,64 %, activele materiale la valoarea de intrare s-au majorat la fel cu 30,51 % ceea ce practic se echivalează cu o dezvoltare a bazei tehnico-materiale a întreprinderii S.R.L. „Regis-Agro” cu 30,08%. Analiza dinamicii bazei tehnico-materiale efectuată la nivelul celor două componente ale sale, obține posibilități sporite de

aprofundare, de explicare și apreciere a evoluției acesteia. Deci, în ceea ce privește mijloacele fixe, dacă față anul precedent s-a realizat o creștere a acestor mijloace, înseamnă că în unitatea respectivă a fost necesară și posibilă o dezvoltare a bazei tehnice atât prin intrări de mijloace fixe chiar și înainte de termenul prevăzut, cât și prin ieșiri de mijloace fixe, dar mai târziu decât termenul determinat.

În urma calculelor efectuate, observăm că planul de aprovizionare cu resurse se află într-o creștere semnificativă, care constituie 26,52% în anul 2015 față de anul 2014. O altă creștere se observă la materiale de construcție, care are o creștere cu 26,43%, piese de schimb și materiale de bază respectiv cu 26,68 și 25,2% în anul 2015 față de anul 2014. Concomitent se observă în S.R.L. „Regis-Agro” că materialele cu destinație agricolă complet lipsesc. Analizând toate datele am observat că planul de aprovizionare este într-o stare satisfăcătoare. Se apreciază aprovizionarea întreprinderii cu materiale conform contractelor încheiate cu furnizorii.

Din datele prezentate, rezultă că întreprinderea analizată poate asigura procesul de producție cu combustibil și piese de schimb, cât și materiale de construcție și obiecte de mică valoare și scurtă durată la fel materii prime și materiale de bază. Pe parcursul anului 2015 semifabricatele, articolele de completare, ambalajele, materialele pentru ambalat și materialele cu destinație agricolă au lipsit la întreprinderea S.R.L. „Regis-Agro”.

În baza calculelor efectuate, se evidențiază tendința de modificare în dinamică a eficienței materialelor consumate. Observăm că consumul specific de materiale s-a majorat în anul 2015 față de 2014 cu 6,29% care a influențat foarte mult rezultatul randamentului materialelor ce în dinamică înregistrează descreștere nesemnificativă ceea ce dă dovadă că veniturile din vânzări și valoarea materialelor consumate cresc în anul 2015 față de anul precedent 2014 corespunzător cu 19,05 și 26,52 %.

Conform cercetărilor efectuate, se evidențiază contribuția factorilor la modificarea veniturilor din vânzarea produselor agricole. Se relevă rezervele interne de majorare a acestuia pe viitor. Veniturile din vânzarea produselor agricole în anul 2015 s-a majorat față de anul 2014 cu 628431 lei ce a dus la creșterea veniturilor din vânzarea produselor agricole sub influența consumului de materiale cu 875372,42 lei, însă reducerea randamentului resurselor materiale consumate cu 0,48 lei a condus

la diminuarea veniturilor din vânzarea produselor agricole cu 248678,88 lei.

În scopul înlăturării neajunsurilor depistate și ameliorării gestiunii stocurilor de materiale propunem următoarele:

- este necesar de efectuat inventarierea tuturor bunurilor economice și determinarea volumului optim al stocului de materiale;

- micșorarea cheltuielilor de organizare a comenzilor, păstrarea și întreținerea materialelor în depozite;

- normarea consumurilor de materiale, combustibil cu ajutorul analizei dinamicii lor și stabilirii tendinței acestora;

- majorarea activelor materiale cu scopul posibilității de sporire a bazei tehnico-materiale;

- menținerea și îmbunătățirea planului de aprovizionare a întreprinderii cu toate resursele materiale;

- planificarea stocului de materiale în dependență de cererea întreprinderii și oferta din exterior și sporirea eficienței utilizării resurselor materiale în întreprindere.

Bibliografie

1. **Bălănuță V.** *Analiza gestionară.* Chișinău. 2003. Pag. 86-119. ISBN 9975-75186-5.
2. **Cojocaru C.** *Analiza economic-financiară a exploatațiilor agricole și silvice.* București: Editura economică. 2000, 560 p. ISBN 973-590-285-0
3. **Frecăuțeanu A., Tcaci N., Prisăcaru V.** *Îndrumări metodice privind elaborarea tezelor de licență de către studenții repartizați la catedra economie, statistică și analiză.* Chișinău, UASM, 2014. 109 p.
4. **Valceanu Gh.** *Analiza economic-financiar.* București. 2005, 447 p. ISBN 973-709-174-4
5. **Țirulnicova N.** *Analiza rapoartelor financiare.* Ch.:F.E.-P., Tipografia Centrală, 2004, p. 225-262. ISBN997-578-300-7

Recomandat spre publicare:05.01.2017.